

Tlač ako zrkadlo menšín: Tirnauer Wochenblatt v kontexte jazykovej a kultúrnej identity

Anita Braxatorisová 

Abstract

The Press as a Mirror of Minorities: Tirnauer Wochenblatt in the Context of Linguistic and Cultural Identity. *The paper examines the weekly Tirnauer Wochenblatt / Nagyszombati Hetilap, published in Trnava between 1869 and 1918, which served as a unique source documenting the everyday life of the local German-speaking and Hungarian-speaking community. The primary objective of the study is to reconstruct the linguistic image of minorities through corpus-based and thematic analysis of fixed, idiomatic, and free word combinations containing ethnonyms.*

<https://doi.org/10.53465/JAP.2025.9788022552806.36-46>

Keywords: linguistic image of a nation, corpus analysis, ethnonyms, stereotypes, multilingual press of the 19th century.

Kľúčové slová: jazykový obraz národa, korpusová analýza, etnonymá, stereotypy, viacjazyčná tlač 19. storočia.

Úvod

Cieľom tohto príspevku je prezentovať čiastkové výsledky výskumu realizovaného v rámci projektu VEGA 1/0056/23, zameraného na problematiku viacjazyčnosti v 19. a 20. storočí. Predmetom výskumu je týždenník *Tirnauer Wochenblatt / Nagyszombati Hetilap* (ďalej len TW), ktorý vychádzal od začiatku roku 1869 až do konca prvej svetovej vojny. Ide o obdobie prelomu storočia, ktoré možno charakterizovať ako fázu výrazných spoločenských a kultúrnych premien v rámci habsburskej monarchie. Toto obdobie sa vyznačovalo nárastom počtu národne uvedomelej meštianskej inteligencie všetkých národností (Arató, 1983), spoločenskými transformáciami, triednymi konfliktmi, procesmi urbanizácie atď., ktoré sprevádzali významné kultúrne a vedecké inovácie (Unterer, 2025).

Pôvodne išlo o nemecký týždenník, ktorý spočiatku vychádzal výlučne v nemčine, avšak postupne sa jeho obsah rozširoval aj do maďarčiny

(Schuppener, 2024). Dôležitosť výskumu tohto periodika spočíva v tom, že mu doteraz bola venovaná len malá vedecká pozornosť (Schuppener, 2015), hoci správy, reportáže, fejtóny, literárne texty a inzeráty v ňom publikované predstavujú jedinečný prameň poznania viacjazyčného kultúrneho a spoločenského života Trnavy v období pred prvou svetovou vojnou (Lipavíc Oštir, 2025). Analýza tohto materiálu umožňuje hlbšie porozumieť jazykovým a kultúrnym interakciám medzi jednotlivými komunitami a zároveň prispieva k rekonštrukcii historickej viacjazyčnej reality mesta (porov. Schuppener, 2017, 2023, 2025).

Predmetom predloženeho príspevku je maďarská príloha nemeckého týždenníka *Nagyszombati Hetilap* (Trnavský Týždenník) s názvom „*A Nagyszombati hetilap melléklete*“, ktorá vychádzala od 9. decembra 1877 až po 22. decembra 1878.

Ideové a spoločenské pozadie vzniku maďarskej prílohy týždenníka *Nagyszombati hetilap*

Príloha sa začína s úvodom redakcie, ktorý oznamuje „dualistické“ bilíngválne vydanie a vyjadruje nádej, že maďarská príloha získa podporu miestnej komunity:

Obraz č. 1.: Úvod redakcie s názvom „*Beköszöntő*“ (*Úvodný pozdrav*) v prvej maďarskojazyčnej prílohe týždenníka *Tirnauer Wochenblatt*



Dôvody, ktoré viedli k zavedeniu dualistickej formy týždenníka, sú explicitne formulované v úvodnom článku maďarskej prílohy. Hlavným zámerom redakcie bolo posilnenie maďarskej národnej identity a podpora záujmov maďarskej komunity v Trnave a jej okolí prostredníctvom periodika vydávaného v „národnom jazyku“ („*nemzeti nyelven*“). Dovtedy výhradne nemeckojazyčný týždenník sa začal vydávať v tzv. dualistickej forme („*dualistikus alakban*“), doplnenej o maďarskú prílohu. Redakcia svoje rozhodnutie zdôvodnila názorom, že Trnava (*Nagyszombat*) a jej región si zaslúžia noviny písané v „národnom jazyku“ („*nemzeti nyelven*“), ktoré by vystihovali myslenie, činnosť i čítanie miestnej inteligencie („*értélemiségének, gondolkodásának, minden irányú működése és érzésének*“) a zároveň zastupovali jej záujmy na regionálnej aj spoločenskej úrovni („*érdekeinek fölfelé és befelé képviselője legyen*“). V úvodnom texte sa zároveň formuluje ambícia rozvíjať maďarskú prílohu ako trvalú a postupne autonómnu súčasť periodika. Hoci prvé číslo vyšlo len „v skromnej podobe“ („*szerény melléklet alakjában*“), redaktori sú presvedčení, že v blízkej budúcnosti sa publikácia posilní a dosiahne väčšiu redakčnú samostatnosť („*megerősödöttesb önállósággal*“). Z úvodného textu je zároveň zrejماً viera v ekonomickú a spoločenskú udržateľnosť plánu. Redakcia deklarovala presvedčenie, že trnavská spoločnosť je schopná „uniest“ noviny písané v národnom jazyku („*megbír egy nemzeti nyelven írt lapot*“), a to napriek predpokladaným prekážkam a nožnej kritike. Zavedením maďarskej prílohy redakcia otvorene pripúšťa očakávané negatívne reakcie rôznych skupín: skeptickí čitatelia prijmú novú iniciatívu so „žalostným úsmevom“ („*szálnalmas mosolylyal*“), spochybňujúc jej finančné zázemie a spoločenský význam, iní budú reagovať s „istým pohoršením“ („*némi megbotránkozással*“), čo poukazuje na napätie vyvolané posilňovaním maďarského jazyka v primárne nemeckom mestskom prostredí. V regionálnej tlači sa následne objavili ironické poznámky, podľa ktorých bola maďarská príloha zavedená predovšetkým z ekonomických dôvodov pre rastúci počet maďarských predplatiteľov („*prenumeránsok száma*“), hoci niektorí predpokladali, že tento krok „pravdepodobne zníži“ („*hihetőleg ritkulni fogja*“) počet nemeckých odberateľov. Vznik dualistickej formy týždenníka Nagyszombati hetilap tak možno interpretovať ako priamy prejav dobových snáh o maďarizáciu a o vytvorenie vlastného mediálneho priestoru v maďarskom jazyku v kontexte intenzívneho národnostného napätia v závere 19. storočia.

Tematická štruktúra skúmaného zdroja

Obsah prílohy pokrýva široké spektrum tém, ktoré je možné rozdeliť do štyroch hlavných kategórií: I. spoločenský a morálny život, II. vzdelávanie a inštitucionálne spory, III. politika a národná identita a IV. ekonomika, infraštruktúra a veda. Mnohé z týchto tém boli prezentované prostredníctvom dialógov, anekdot alebo rozsiahlych sérií esejí, ako napríklad *A mai társas életből* (*Z dnešného spoločenského života*), *Családi bajainkról* (*O našich rodinných problémoch*), či *A nők neveléséről* (*O výchove žien*).

I. Spoločenský a morálny život

Táto oblasť bola spracovaná najrozsiahlejšie a často sa vyznačovala výrazným moralizujúcim a kritickým tónom. Texty kritizovali povrchnosť a honosnosť moderného spoločenského života, zdôrazňovali obeť žien pre „Molocha spoločnosti“ a prezentovali spoločenský život ako honbu za pôžitkami a sebeckými cieľmi, čo viedlo k duchovnému úpadku (*szellemi el-táplálósodás*). Diskusie o manželstve a vzťahoch sa sústreďovali na otázky nevery, žiarlivosti, hľadania partnera a cynizmu v láske. Série článkov ako *Családi bajainkról* (*O našich rodinných problémoch*) analyzovali rodinné a sociálne problémy, vrátane finančnej nestability strednej triedy a roľníkov, absencie domova u mládeže a neľudskú kariérnu ambíciu, kde ženy boli vnímané ako prostriedok. Eseje *A nők neveléséről* (*O výchove žien*) zdôrazňovali význam komplexného vzdelávania žien a ich vplyv na okolie a výchovu detí. Ďalšie texty dokumentovali miestnu filantropiu a aktivity spoločenských klubov, napríklad snahy o vytvorenie Dobročinného ženského spolku (*jótékony nőegylet*).

II. Vzdelávanie a inštitucionálne spory

Táto kategória sa sústredila predovšetkým na obranu maďarského charakteru škôl a kritiku inštitucionálneho systému. Dominovali diskusie o obvineniach z panslavizmu v miestnych školách a seminároch, kritika učiteľov obvinených z protimaďarskej agitácie a požiadavky miestnej maďarskej komunity na ich odstránenie. Ďalšie témy zahŕňali potrebu praktického vzdelávania v ľudových školách, nedostatky inšpektorov a systémov mešťanských škôl, ako aj problémy židovského školstva vrátane nedostatočnej podpory učiteľov a potreby posilnenia maďarskej jazykovej výučby.

III. Politika, národná identita a medzinárodné udalosti

Texty v tejto kategórii sa venovali otázkam maďarizácie a národnej misie, pričom vzdelanie bolo považované za ich kľúčový nástroj. Diskutovala sa aj „východná otázka“ a panslavistická hrozba, vojna na Balkáne a potenciálne ohrozenie Uhorska ruskou imperialistickou politikou. Ďalej sa analyzovala volebná politika a verejná angažovanosť občanov, ako aj kritika protekcionárstva a byrokratického prístupu k správe štátu.

IV. Ekonomika, infraštruktúra a veda

Táto kategória zahŕňala komentáre k miestnej infraštruktúre, hygienickým podmienkam a stave ulíc, ako aj zatvorenie mestských kúpeľov. Ďalej sa rozoberali vedecké a technické inovácie, vrátane elektrického osvetlenia, telegrafie, telefónu a galvanoplastiky, pričom sa často porovnávali praktické a vizuálne aspekty s existujúcimi technológiami. Zároveň texty reflektovali potrebu organizácie poľnohospodárskych úverov pre malých vlastníkov, kritizovali plytvanie štátnymi prostriedkami a korupciu pri vojenských dodávkach.

Celkovo tieto zdroje poskytujú komplexný pohľad na sociálnu, politickú, ekonomickú a kultúrnu realitu Trnavy koncom 19. storočia a umožňujú analýzu interakcie jazykových, etnických a spoločenských prvkov v rámci viacjazyčného mestského prostredia.

Metodologické východiská a postup analýzy etnonym v zdrojovom texte

Vzhľadom na zameranie výskumu na problematiku viacjazyčnosti boli jednotlivé texty v skúmanej prílohe popri klasickej tematickej analýze podrobené aj štatistickému skúmaniu frekvencie výskytu etnonym. V prvom kroku boli identifikované etnonymy prítomné v texte: *német, magyar, tót, szláv, görög, francia, chinai, szerb, orosz / muszka, angol, zsidó, illír, cseh, britt*. V druhom kroku boli tieto lexémy spracované pomocou štatistických metód, po čom nasledovala tematická analýza založená na ich kontextovom výskyte s cieľom určiť ich funkčnú a významovú úlohu v texte. Zámerom bolo zistiť, či sa etnonymy používajú ako neutrálne označenia etnickej alebo jazykovej príslušnosti, alebo či nadobúdajú expresívne, ideologické či stereotypizačné významy. Tematická a kontextová analýza preto sleduje, ako jazykové prostriedky, najmä adjektívne, substantívne a verbo-nominálne

spojenia s lexémami „szláv“, „pánszláv“¹, „tót“, „német“. Takto koncipovaný metodologický prístup umožňuje prepojiť kvantitatívne zistenia, t.j. štatistickú frekvenciu jednotlivých etnonym s kvalitatívnou interpretáciou ich významu a funkcie (porov. Braxatoris, & Braxatorisová, 2023). Výsledkom je komplexnejší obraz o tom, ako jazyk v analyzovaných textoch reflektuje dobové predstavy o viacjazyčnosti, kultúrnej interakcii a formovaní národnej identity.

Kontextuálna analýza a interpretácia slovných spojení s lexémami szláv, pánszláv, német, tót

1. „Szláv“ (Slovan, slovanský) a „pánszláv“ (panslavistický)

Slovania sa spomínajú v prvom rade ako etnikum v dobových a historických súvislostiach („A 9-ik század vége felé a kárpátoktól adriaig egy nagy szláv birodalom kezdett tömörülni, fejedelme a nagynak nevezett Szwatopluk volt.” („Koncom 9. storočia sa od Karpátoch až po Jadran začala formovať veľká slovanská ríša, ktorej vládcom bol Svätopluk, nazývaný aj Veľký”).), „szláv származású növendékek” („žiaci slovanského pôvodu”), tematizuje sa aj ich utlačanie z nemeckej strany.

Často sa slovo „szláv” používa v kontexte panslavizmu: „szláv nemzetegység kérdése” („otázka slovanskej národnej jednoty”), „szláv érzelmeket tápláló egyének” („jednotlivci prejavujúci slovanské cítenie”), „szláv üzemek” („slovanské machinácie”).

Slovné spojenia so slovom „pánszláv” sa sústreďujú na politickú a ideologickú hrozbu. Jazyk maďarskej prílohy stavia panslavizmus za hlavné nepriateľské hnutie. V prílohe je panslavizmus prezentovaný ako oprávnené obvinenie proti lokálnym učiteľom (Zelliger, Matzenauer), ktorí vraj „otravujú duše protištátnymi ideami“ („hazaellenes eszmékkel mérgezve meg lelkeket”). Konkrétny seminár v Nagyszombate bol označený za „hlavné ohnisko panslavizmu“ („a pánszlávizmus egyik főpontja”). Tematizuje sa priame prepojenie panslavizmu s Ruskou ríšou (Oroszország/Muszka) a jej snahami. Zdôrazňuje sa, že Rusi sľubujú južným Slovanom nezávislosť len preto, aby ich neskôr použili ako zbraň proti Maďarsku: „Turecké jarmo vymenili za ruské jarmo“ („Török iga alól muszka járomba fogták”). Panslavizmus bol vnímaný aj ako nástroj Viedenskej vlády („osztrákkormány”) na oslabenie maďarskej národnej sily a reformného hnutia.

¹ Do výskumu sme zaradili aj lexému „pánszláv”, pretože sa v analyzovanom materiáli ukázala ako štatisticky relevantná, hoci nejde o etnonymum, ale o označenie politicko-ideologického smeru.

Najčastejšie slovné spojenia so slovom *panszláv* sú:

Osoby: „*pánszláv igazgató*” („*panslavistický riaditeľ*“), „*titkár*” („*tajomník*“)

Štruktúry a ideologické hnutie: „*pánszláv egylet*” („*panslavistický spolok*“), „*pánszláv mozgalom*” („*panslavistické hnutie*“), „*pánszláv törekvés*” („*panslavistické snahy*“).

Hlásenie sa alebo priradenie k ideológii: „*pánszlávnak mondja magát*” („*hlási sa za panslavistu*“), „*pánszláv szellemű*” („*panslavistického ducha*“) atď.

2. Slovo „tót”

Slovo „*tót*” sa v staršom období používalo vo všeobecnom význame „*Slován*“ alebo „*slovanský človek*“, pričom v priebehu dejín dochádzalo k jeho postupnému zužovaniu významu. Istý čas sa tento výraz vzťahoval najmä na tie slovanské národy, ktoré nemali vlastný štát a samy seba nazývali *slověne* (t. j. Slovinci, Slováci, Slavónci). Od 19. storočia sa význam slova *tót* ustálil a používal sa výlučne na označenie obyvateľov územia dnešného Slovenska zo začiatku v neutrálnom zmysle, neskôr sa pridružila negatívna až pejoratívna konotácia, ktorá dominuje dodnes. Z etymologického hľadiska ide pritom o prevzaté slovo, konkrétne o pokračovanie staršieho tvaru *tauti* / *touti*, ktorého pôvod však nie je jednoznačne doložený. Lexéma patrí do indoeurópskej slovnej rodiny so základným významom „*ľud, národ*“ (porov. gót. *thiuda*, starohornonem. *diut*, *teut*, lotyš. *tauta*, lat. *Teutoni*). Z tohto koreňa pochádza aj nemecké *Deutsch*, označujúce vlastné etnonym Nemcov.

Lexéma *Slovák* bol písomne doložený už v 15. storočí (porov. Králik, 2015). V podobe „*szlovák*“ sa v maďarčine začala širšie používať až po prvej svetovej vojne, keď sa postupne presadzovala ako neutrálnejšie a národne prijateľnejšie označenie. Do spisovného jazyka sa však výraz pevne zakotvilo až po druhej svetovej vojne, keď nahradilo staršie etnonym *tót*. V skúmanej maďarskej prílohe TW sa lexéma *szlovák* z tohto dôvodu nevyskytuje, zatiaľ čo lexéma *tót* je doložená v 57 prípadoch. Väčšina zaznamenaných slovných spojení s lexémou *tót* nenesie sama o sebe inherentne negatívnu konotáciu; pejoratívny účinok vzniká predovšetkým v dôsledku širšieho textového a ideologického kontextu. Kritika sa zameriava najmä na údajné ideologické prepojenie so panslavizmom, pričom sa zároveň tematizujú aj kultúrne rozdiely v správaní, ktoré sú v danom diskurze interpretované prevažne s ironickým, pohŕdavým zafarbením alebo s výrazným neporozumením: „*tót ember létére bepálinkázott*” („*napriek tomu, že bol slovenským mužom, sa opil pálenkou*“), „*Hogy kíváncsi vagyok mi a járdanak valami*”

vel való behintését, mikor éppen ellenkezőleg magán az élénk hosszúutcán a vaskos tót szolgálók minden zsenirozás nélkül egyenesen a ház elé öntik a konyhá- nak minden piszkos vizét. („Ako by sme mohli žiadať, aby bol chodník niečím posypaný, keď práve naopak — priamo na rušnej Dlhej ulici hrubí slovenskí sluhovia bez akéhokoľvek ostychu vyliievajú pred dom všetku špinavú vodu z kuchyne?!), „Borzasztó volt nézni a szegény ember összezúzott s vérrel borított fejét, s fájdalmas volt tapasztalni, hogy az ottlesők közül, az igaz, hogy tótok voltak, egyik sem akart befogni s kocsján a szerencsétlent kórházba szállítani. Végre a közbelépett hajdúnak sikerült a vérző embert szekérre téve, kórházba szállítani, hol — úgy tudjuk — élet s halál közt lebeg.” (Bolo hrozná pozerat' sa na pomliaždenú a krvou zaliatu hlavu úbohého človeka a bolo bolestné vidieť, že z prítomných — pravda, boli to „Tóti“ — ani jeden nechcel zapriaľnúť a na svojom voze odviezť nešťastníka do nemocnice. Nakoniec sa zasahujúcemu hajdúchovi podarilo naložiť krvácejúceho muža na voz a odviezť ho do nemocnice, kde — ako vieme — sa vznáša medzi životom a smrťou.”).

Najčastejšie vyskytujúce sa kontexty sú:

- Použitie súvisiace s jazykom a komunikáciou – označenie slovenského jazyka vo všeobecnosti, slovenského ako materinského jazyka a domácej komunikácie: ... a tanítási nyelv nagyobb részt tót volt ... (vyučovacím jazykom bola vo väčšej miere slovenčina), hiszen a magyar nyelvnek csak annyi igénye volt a hivatalos nyelvvé emeltetésre, mint a tótnak vagy rusznyáknak! (... ved' maďarský jazyk nemal väčší nárok na povýšenie na úradný jazyk ako slovenský alebo rusínsky!), más nyelven nem is ért, mint a tótot (nerozumie nijakému inému jazyku, ako slovenčine), tót káromkodások (slovenské nadávky).
- Použitie súvisiace s národnosťou a etnickou identitou: identifikácia jednotlivcov alebo skupín ako Slovákov, vrátane prejavov slovenského národného cítenia: tót ember (slovenský človek / v zmysle muž), tót hely (slovenské miesto), tót helyen laknak (bývajú na slovenskom mieste), azt vallják, hogy ők tótok (tvrdia, že sú Slováci), tót érzelmű (slovenského zmýšľania), tót hazafi (slovesný vlastenec), tót szellemű lap (slovenským duchom ladený časopis), tót jobban mondva pánszláv üzemek (slovenské, presnejšie povedané, panslovanské machinácie).
- Použitie súvisiace s povoláním alebo spoločenským postavením: označenie slovenských učiteľov, študentov alebo služobníctva, často s kultúrnym či spoločenským podtextom: tót tanár (slovenský učiteľ), tót szolgálók (slovenskí sluhovia), tót nemzetőrök (slovenskí národní strážnici).

- Použitie súvisiace s deťmi a mládežou: referencie na slovenské deti, často s ľudovým, hravým alebo mierne pejoratívnym zafarbením: *tót fiúk (slovenskí chlapci)*, *tót kölyök (slovenskí fagani)*.

3. Slovo „német” (nemecký)

Etnonym „német” nesie konotácie kultúrneho vplyvu a rivality, ale chýba mu ideologická záťaž spojená s lexémou „szláv”, „panszláv” a pohrdanie spojené so slovom „tót”.

Najčastejšie sa používa v kontexte:

- kultúrnej erozie: „*nemecký vplyv*” („*német szellem*”) je kritizovaný ako faktor, ktorý podkopal maďarský národný charakter („*a nemzetet jellemtől... alázott*”). Tento vplyv je vnímaný ako tichá, dlhodobá infiltrácia, ktorá oslabuje maďarské povedomie.
- mediálnej kritiky: Nemeckí novinári sú kritizovaní za svoju neschopnosť prekladať maďarčinu („*alig tudnak magyarból németre fordítani*”), čo je vnímané sčasti aj ako sabotáž šírenia kultivovanej maďarčiny.
- historického spojenia: Lexéma sa objavuje v historických súvislostiach, napríklad viedenská kamarilla používala nemecké princípy na potlačenie maďarskej ústavy.
- kultúrneho a spoločenského života: Spomína sa niekoľkokrát, že prípitky na večierkoch, zhromaždeniach odznali v troch jazykoch, a to po nemecky, po maďarsky a po slovensky. Spomínajú sa spory medzi nemeckými periodikami. Referovalo sa o prekladoch literárnych diel z a do nemčiny (a „*német fordítás majdnem egyidejűleg jelent meg az eredetivel*” („*nemecký preklad vyšiel takmer súčasne s originálom*”). Tematizuje sa aj nemecký jazyk a literatúra ako predmet na školách, opakovane sa referuje o učiteľoch nemeckej literatúry a gramatiky, ako aj o výsledkoch skúšok, o zvyklostiach a potrebách vyučovania nemeckého jazyka na školách.

Záver

Týždenník Tirnauer Wochenblatt predstavuje cenný zdroj pre skúmanie jazykových, kultúrnych a spoločenských interakcií v rámci viacjazyčného prostredia Trnavy koncom 19. storočia. Analýza textov umožňuje sledovať nielen obsahovú a tematickú štruktúru, ale aj mechanizmy jazykového vyjadrovania a reprezentácie komunit, ktoré odrážajú historické, politické a kultúrne súvislosti obdobia.

Rozdiely v spracovaní kontextových konotácií vybraných lexém v tlači by sme mohli charakterizovať nasledovne:

1. „*Szláv*” sa používa predovšetkým na označenie historického etnika, lexéma sa ale často používa v synonymickom vŕťahu k slovu „*pánszláv*”. „*Pánszláv*” je makro-politická hrozba, ktorá vyžaduje boj proti zrade a špiónaži na školách a vo verejnom živote.
2. „*Német*” je kultúrno-administratívna hrozba, ktorá si vyžaduje jazykovú očistu verejných a spoločenských inštitúcií.
3. „*Tót*” napriek dnešnej konotácie v skúmanej prílohe týždenníku TW ešte inherentne neobsahuje negatívnu konotáciu, no pejoratívny význam nadobúda až v širšom textovom a ideologickom kontexte. Interkultúrne rozdiely sa tematizujú ako mikro-sociálna hrozba, ktorá si vyžaduje moralizovanie na potvrdenie kultúrnej nadradenosti maďarského národa.

Ďalšie smerovanie výskumu týždenníku *Tirnauer Wochenblatt* / *Nagy-szombati Hetilap* vidíme v detailnej analýze diskurzu o percepcii interkultúrnych rozdielov v období národného obrodzenia v rámci monarchie, a to najmä ako inštrumentu politického jazyka dobových médií (porov. Cingerová et al., 2021).

Literatúra

- Aará, E. (1983). *A magyarországi nemzetiségek nemzeti ideológiája*. Akadémia Kiadó.
- Braxatoris, M., & Braxatorisová, A. (2023). Use of Computer and Corpus Tools in the Research of a 19th Century German-language Manuscript Book of Notes and Extracts. *Jazykovedný časopis*. 74(1), 287–300. <https://doi.org/10.2478/jazcas-2023-0046>
- Cingerová, N., Dulebová, I., & Štefančík (2021). *Politická lingvistika*. Ekonóm.
- Králik, Ľ. (2015). *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. VEDA.
- Lipavic Oštir, A. (2025). Von Nah und Fern im Tirnauer Wochenblatt ab 1880. *Aussige Beiträge – Supplement*, 101–119. In press.
- Schuppener, G. (2017). Das Tirnauer Wochenblatt – Stand der Erschließung und weitere Perspektiven. *Symbole Cassovienses. Kaschauer Beiträge zur Sprache und Kultur. Košické listy o jazyku a kultúre*, 1, 39–49.
- Schuppener, G. (2023). Das Verhältnis von Deutsch und Ungarisch im Tirnauer Wochenblatt. *Slowakische Zeitschrift für Germanistik*, 15(1), 140–146.
- Schuppener, G. (2024). Kulturelles im Tirnauer Wochenblatt. *Slovenská literatúra*, 71(4), 380–389.
- Schuppener, G. (2025). *Das Tirnauer Wochenblatt. Überlieferung, Entwicklung und sprachliche Situation*. Praesens.

Unterer, B. (2025). Formale, linguistische und rhetorische Elemente in der Werbesprache des Tirnauer Wochenblatts. *Aussige Beiträge – Supplement*, 137–152. In press.

Poznámka k financovaniu:

Príspevok je výstupom grantového projektu VEGA 1/0056/23 *Od viacjazyčnosti k jednojazyčnosti. Štúdie o jazyku verejnej komunikácie na príklade novín "Tirnauer Wochenblatt / Nagyszombati Hetilap"*.

Kontakt:

Mgr. Anita Braxatorisová, PhD.

Katedra germanistiky

Filozofická fakulta

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v

Trnave

Department of Germanistics

Faculty of Arts

University of Ss. Cyril and Method

in Trnava

Email Address: anita.braxatorisova@ucm.sk

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9502-2725>